

GRĂDINA BOTANICĂ „ANASTASIE FĂTU”

Str. Dumbrava Roșie, nr. 7-9

„Dacă pe acest Pământ ar fi atâtea flori cât poate cuprinde ochiul unui copil, ne-ar fi teamă să mai purtăm atâtea războaie”.

Inscripție în grădină

Prima Grădină Botanică din țară a fost înființată la Iași în anul 1856, de medicul și naturalistul Anastasie Fătu (1816-1886), pe un teren în suprafață de cca. 1 ha, situat în apropiere de Râpa Galbenă, proprietate personală, alocând și fondurile necesare amenajării. Grădina, menționează A. Fătu, „a fost creată cu scopul de a îmbunătăți salubritatea Iașilor, de a îndemna junimea studiosă la învățătura botanicii, promovând și iubitorilor de științe naturale ocazia de a contempla natura în momentele lor de repaus”. În urma decesului ctitorului, urmașii, în anul 1914, au vândut terenul, grădina fiind distrusă.

În anul 1873, a fost înființată de către Societatea de Medici și Naturaliști din Iași, în jurul sediului acesteia, din B-dul Independenței nr. 16, o altă grădină botanică, sub directa îndrumare a Dr. Dimitrie Brândză. Datorită spațiului restrâns (300 mp), această grădină cu

timpul s-a desființat, păstrându-se, până în zilele noastre, în părculețul Muzeului de Istorie Naturală, doar câțiva arbori (doi stejari, doi plop și un castan) ocrotiți de lege, declarați Monument al Naturii.

Pentru nevoile învățământului superior, în anul 1876, au fost alocate fondurile necesare în vederea înființării unei Grădini Botanice, pe

terenul din spatele clădirii primei Universități românești, inaugurată la 26 octombrie 1860, pe locul unde, în prezent, este Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr.T.Popa”, din str. Universității nr. 16. Și această grădină, s-a distrus din cauza spațiului restrâns și a mutării universității în anul 1898, în noul local din B-dul Carol I nr. 11.

Pe la anul 1900, existența unei grădini Botanice era o problemă stringentă atât pentru învățământ cât și pentru locuitorii orașului. După repetate intervenții, la diriguitorii urbei, s-a obținut terenul (6 ha) din partea de sud-est a actualului Palat al Culturii (azi strandul orașului), pentru amenajarea Grădinii Botanice. Din lipsă de fonduri, a evenimentelor sociale și a primului război mondial, planul de amenajare a acesteia întocmit în 1906, nu a fost pus în aplicare.

În anul 1921, botanistul Alexandru Popovici (1866-1941), profesor la

Facultatea de Științe a Universității din Iași, pune bazele unei noi grădini botanice, al cărei director a fost până în anul 1936, în spațiul din vecinătatea clădirii Universității (în prezent Complexul studentesc „Titu Maiorescu”), având ca prim obiectiv pregătirea practică a studenților biologi și diversificarea activității științifice. În afară de plantațiile în câmp, au fost construite câteva sere (cca. 250 mp) pentru plantele tropicale (palmieri, bananieri etc), au fost sădiți o serie de arbori și arbuști monumentali, dintre care unii există și astăzi.

Cu timpul și această grădină cu o suprafață redusă (cca. 1 ha), a devenit cu

totul necorespunzătoare procesului didactic, științific și nevoilor orașului, astfel că în anul 1963, Grădina Botanică a fost mutată în partea de sus a Dealului Copou, în spatele Parcului Expoziției, în imediata vecinătate a Universității Agronomice, unde s-au întocmit proiectele de amenajare, la început pe 65 ha, cu posibilități de extindere, ajungând în anul 2004, la cca. 100 ha. Ocupă o parte din versantul sud-vestic al Dealului Copou, precum și versanții bazinului hidrografic al pârâului Podgoria, pârâu care traversează grădina și pe care, prin îndiguire, au fost create trei lacuri, ca medii ecologice, pentru flora și vegetația acvatică și palustră.

Primul plan de amenajare a fost realizat de arhitectul ieșean Șt.Păunel, de comun acord cu botaniștii Universității ieșene, organizarea ei fiind opera prof. dr. Emilian Țopa, primul director al acesteia.

În prezent, întreaga suprafață a grădinii este parcelată, amenajată cu căi de acces, alei și poteci asfaltate, cimentate sau pietruite. Este structurată pe următoarele secții: ornamentală (decorativă); sere; taxonomică; plante utile;

rozariu; didactico-experimentală; dendrologică; biologică; flora și vegetația României; flora Globului; plante memoriale; recreere și odihnă; serviciul pentru schimb de semințe. Actuala structurare a urmărit ca aceasta să răspundă cerințelor: didactică, științifică, conservare de plante, recreativ-culturală, igienico-sanitară și instructiv-educativă. Despre Grădină, prof. dr. Mandache

Leocov, fost director în perioada 1973-1990 spunea: „**Este cea mai mare, cea mai complexă și cea mai judicios organizată, din țară**”.

În spațiul grădinii există câteva construcții: un pavilion didactico-admi-

nistrativ; un complex format din 11 sere din sticlă și metal, climatizate, la care se adaugă sera „Turn”, o construcție circulară unde pot fi văzute plante cu talie

Studenti la practică

mare, cu dezvoltare luxuriantă (palmieri, bananieri, pinul de Norfolk, magnolii, liane etc.). Plantele cultivate în câmp și sere sunt reprezentative pentru arealele climatice ale Globului terestru, din zone

temperate, subtropicale, tropicale și ecuatoriale, de pe toate continentele.

În grădină au fost expuse, în diferite locuri, busturile celor care au contribuit la înființarea ei și ale directorilor decedați: **Anastasiu Fătu** (1816-1885). Bust turnat în bronz, opera sculptorului ieșean Iftimie Bârleanu (1981). **Emilian Țopa** (1900-1987). Bust turnat în bronz, sculptor Iftimie Bârleanu (1986). **Constantin Papp** (1896-1972). Bust în bronz, sculptor Ovidiu Ciubotariu (1992). **Constantin Burduja** (1906-1983). Bust în bronz, sculptor Dimitrie Căileanu (1988).

Pe aleea care duce din Parcul Expoziției în Grădina Botanică, sunt expuse busturile botaniștilor: **Constantin Petrescu** (1879-1936). Bust în bronz, opera sculptorului Gabriela Manole-Adoc (1992). **Alexandru Popovici** (1866-1941). Bust în bronz, opera sculptorului Mugurel Vrânceanu (1992).